

Sayı : 64272063-610-2384
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-26722)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının 08.07.2013 tarih ve 43452547-120-07-132355 sayılı yazısı.

Çanakkale Milletvekili Sayın Ali SARIBAŞ'ın tarafıma tevcih ettiği 7/26722 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EK :
Önerge Cevabı (4 Sayfa)

**ÇANAKKALE MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ SARIBAŞ'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/26722)**

Soru 1:

Ülkemizin konutlarda ve sanayide ihtiyacı olan elektrik enerjisi ne kadardır? Bu enerjinin ne kadarı ülkemizde üretilmekte ne kadarı ise dışarıdan alınmaktadır?

Cevap 1:

2011 yılında toplam elektrik tüketimi 229.395,1 GWh, ithal edilen elektrik 4.555,8 GWh'dir. Mesken tüketimi 44.271,1 GWh ve sanayi tüketimi 87.980,2 GWh olarak gerçekleşmiştir.

Soru 2:

Ülkemizdeki elektrik enerjisinin, barajlardan, kömürden, doğalgazdan ve yenilenebilir enerji kaynakları gibi diğer üretim araçlarından üretilen enerjinin dökümü nedir?

Cevap 2:

2011 yılında birincil enerji kaynaklarına göre elektrik enerjisi üretimi; kömürden 66.217,9 GWh; sıvı yakıtlardan 903,5 GWh; doğalgaz ve LNG'den 104.047,6 GWh; atıktan 469,2 GWh; hidrolikten 52.338,6 GWh; jeotermalinden 694,4 GWh ve rüzgardan 4.723,9 GWh'dir.

2012 yılında birincil enerji kaynaklarına göre elektrik enerjisi üretimi; kömürden 65.898,4 GWh; sıvı yakıtlardan 4.749,1 GWh; doğalgaz ve LNG'den 103.235,7 GWh; atıktan 659,0 GWh; hidrolikten 57.836,9 GWh; jeotermalinden 849,4 GWh ve rüzgardan 5.851,6 GWh'dir.

Soru 3:

Ülkemizde, trafodan kullanıcıya kadar kaçak elektrik ve iletim hatlarının bakımsız ve eskiliği nedeniyle ortalama %25 kayıpların yaşandığı iddia edilmektedir. Bu iddialar doğru mudur? Doğru değilse kaçak ve kayıpların toplamı ne kadardır? Dünyadaki ortalama kaçak ve kayıpların oranı nedir?

Cevap 3:

Dağıtım esas gerçekleşen kayıp oranları aşağıda verilmektedir.

Yıllar	Kayıp (%)
2002	20,9
2003	19,9
2004	18,6
2005	17,8
2006	15,1
2007	15,0
2008	14,7
2009	15,3
2010	14,7
2011	14,6
2012	14,6

Sorular 4, 5:

- Önümüzdeki günlerde yaşanacak enerji darboğazına çözüm bulmak amacı ile nükleer santrallerin kurulmasının zorunlu olduğunu iddia etmektesiniz. Kurmayı düşündüğünüz nükleer santrallerde ne kadar elektrik üretmeyi düşünüyorsunuz? Nükleer santralleri ülkemize maliyete ne olacaktır?

**ÇANAKKALE MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ SARIBAŞ'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/26722)**

- Ülkemizdeki kaçak elektrik kullanımı, iletim hatlarının bakımsızlığı ve eskiliği sonucu meydana gelen kayıpların önlenmesi sonucu "Nükleer Santrallerin" kurulmasına gerek olmadığı gibi, nükleer santraller sonucu elde edilecek elektrikten kat kat fazlasının kazanılacağı, nükleer santral kurulması için harcanacak paraya da gerek kalmayacağı iddia edilmektedir. Bu iddialar doğru mudur?

Cevaplar 4, 5:

Cumhuriyetimizin yüzüncü yılı olan 2023 yılında yerli kaynaklarımızın tamamının kullanılmasının yanı sıra yenilenebilir enerji kaynaklarının da azami ölçüde kullanılarak, enerji arzında çeşitlendirmenin artırılması ve dolayısıyla bugüne kadar kömür, doğalgaz ve petrol üzerine oturtulmuş olan enerji sektörümüzün mimarisinin yeniden dizayn edilmesi, böylelikle dışa bağımlılığın ve ithalat faturasının azaltılması hedeflenmektedir. Bu çerçevede, Türkiye'de elektrik üretiminde hidroelektrik, rüzgar, jeotermal ve diğer yenilenebilir kaynakların payının 2023 yılında en az % 30 düzeyinde olması, doğalgazın payının % 30'a düşürülmesi ve nükleer enerjinin enerji arz kaynaklarına dâhil edilmesi hedeflenmiştir.

12 Mayıs 2010 tarihinde Ankara'da imzalanan ve 15/7/2010 tarihli ve 6007 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti'nde Akkuyu Sahası'nda Bir Nükleer Güç Santralinin Tesisine ve İşletimine Dair İşbirliğine İlişkin Anlaşma" uyarınca Akkuyu Nükleer Güç Santrali Projesi'nin finansmanından Rus tarafı sorumludur. Türk tarafı ise söz konusu finansmana dair herhangi bir hazine garantisi vermemektedir.

Diğer taraftan Türk tarafı, Akkuyu nükleer güç santralinde üretilecek elektriğin bir kısmını belirli bir süreyle satın almayı taahhüt etmektedir. Bu kapsamda, Akkuyu nükleer güç santralini işletecek Proje Şirketi ile Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi (TETAŞ), bir elektrik satın alma anlaşması imzalayacaktır. Bu imzalanacak anlaşma uyarınca TETAŞ, Akkuyu nükleer güç santralinin ilk iki ünitesinde üretilecek elektriğin % 70'ini, üçüncü ve dördüncü ünitelerinden üretilecek elektriğin ise % 30'unu her bir ünitenin işletmeye giriş tarihinden itibaren 15 yıl boyunca ağırlıklı ortalama 12,35 ABD senti/kWh'ten satın alacaktır. Ayrıca, söz konusu elektrik satın alma anlaşması sonrasında Proje Şirketi, santral ömrü sonuna kadar yıllık net kârının % 20'sini Hazine'ye transfer edecektir.

Ülkemizde 2012 yılında 241 milyar kWh olan ve 2023 yılına kadar 500 kWh olması beklenen elektrik enerjisi talebindeki artışın yerli ve yenilenebilir kaynaklar ile kayıp-kaçakların önlenmesiyle karşılanması mümkün değildir. Bununla birlikte, yerli ve yenilenebilir kaynaklarımızın ekonomiye kazandırılmasına ve kaçakların önlenmesine yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

Soru 6:

Ülkemizde, kaçak elektrik kullanımından kaynaklanan % 25'lere vardığı iddia edilen kayıpların faturası namuslu vatandaşlara kesilerek, cezalandırılmış olmuyor mu? Kaçak elektrik kullananların faturasının namuslu vatandaşlara ödettilmesi doğru mudur?

Cevap 6:

6446 Sayılı Elektrik Piyasası Kanunu (Kanun)'nun; 1 inci maddesinde elektriğin yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması için, rekabet ortamında özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösteren, mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir elektrik enerjisi piyasasının oluşturulması ve bu piyasada bağımsız bir düzenleme ve

**ÇANAKKALE MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ SARIBAŞ'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/26722)**

denetimin yapılmasının sağlanması amaçlanmıştır.

“Lisans esasları” başlıklı 5 inci maddesinin 4 üncü fıkrası “Tarifesi düzenlemeye tabi lisans sahibi tüzel kişiler için aşağıda belirtilen hususlara ilişkin hükümler Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (Kurum) tarafından çıkarılan yönetmelikte yer alır:

....

c) Bu Kanunda yer alan fiyatlandırma esaslarını tespit etmeye, piyasa ihtiyaçlarını dikkate alarak son kaynak tedariki kapsamında ve/veya serbest olmayan tüketicilere yapılan elektrik satışında uygulanacak fiyatlandırma esaslarını tespit etmeye ve bu fiyatlarda enflasyon dâhil ihtiyaç duyulacak diğer ayarlamalara ilişkin formülleri uygulamaya dair yöntemler ve bunların denetlenmesine dair hükümler

d) Hizmet maliyetlerinin yansıtılmasına dair kurallar ile teknik ve teknik olmayan kayıpları asgariye indirecek önlemlerin uygulanmasına dair esasları içeren hükümler” hükmünü 17 inci maddesinin 6 ncı fıkrasında Kurumca düzenlemeye tabi tarife türleri;

1. Bağlantı Tarifeleri,
2. İletim Tarifesi,
3. Toptan Satış Tarifesi,
4. Dağıtım Tarifeleri,
5. Perakende Satış Tarifeleri,
6. Piyasa işletim tarifesi,
7. Son kaynak tedarik tarifesi

olarak belirlenmektedir. 4628 sayılı Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin 6 ncı fıkrasının (c) bendinde Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (Kurul)’nun görevleri arasında “Tüketicilere güvenilir, kaliteli, kesintisiz ve düşük maliyetli elektrik enerjisi hizmeti verilmesini teminen gerekli düzenlemeleri yapmak.” hükmü yer almaktadır.

Kanunun Geçici 1 inci maddesinin 1 inci fıkrasında "Düzenlemeye tabi tarifeler üzerinden elektrik enerjisi satın alan tüketicileri, dağıtım bölgeleri arası maliyet farklılıkları nedeniyle var olan fiyat farklılıklarından kısmen veya tamamen koruyacak şekilde tesis edilmiş ve uygulamaya ilişkin hususları Kurum tarafından hazırlanan tebliğ ile düzenlenmiş fiyat eşitleme mekanizması, 31/12/2015 tarihine kadar uygulanır. Tüm kamu ve özel dağıtım şirketleri ile görevli tedarik şirketleri fiyat eşitleme mekanizması içerisinde yer alır.” hükmü yer almaktadır. Fiyat eşitleme mekanizmasına ilişkin düzenleme ilk defa 4628 sayılı Kanunun 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunun 30 uncu maddesi ile mülga Geçici 9 uncu maddesine 10/05/2006 tarihli ve 5496 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi ile eklenmiş olup maddenin gerekçesinde “Geçici 9 uncu madde ile, dağıtım ve perakende satış şirketlerine maliyetlerini yansıtan tarifeler uygulanması sonucunda bölgeler arasında özellikle kayıp-kaçak nedeniyle oluşan aşırı farklılaşmaların, bu farklılaşmalar makul düzeylere ininceye kadar bir geçiş dönemi için tüketicilere ulusal bazda tek bir satış fiyatı uygulanması, toptan ve perakende satış fiyatlarına müdahale edilmeden perakende satışta rekabet ortamının oluşturulması, dağıtım şirketlerinin gelirlerinin önceden tahmin edilebileceği bir mekanizmanın oluşturulması, eşitleme mekanizmasının uygulanması sürecinde sistemde oluşan kayıpların tüm kullanıcılara yansıtılması koşullarının oluşturulmasında gerekli şartların tesisi hedeflenmektedir.” denilmektedir.

Dağıtım Sistemi Gelirinin Düzenlenmesi Hakkında Tebliğin Ek 2 inci maddesinde kayıp-kaçak bedelinin hesaplanma yöntemi ayrıntılı şekilde düzenlenmiştir.

Gelir ve Tarife Düzenlemesi Kapsamında Düzenlemeye Tabi Unsurlar ve Raporlamaya İlişkin

**ÇANAKKALE MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ SARIBAŞ'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/26722)**

Esaslar Hakkında Tebliğin 19 uncu maddesinde “b) Kayıp-kaçak hedeflerine ilişkin olarak” lisans sahibi tüzel kişiler tarafından, kendi faaliyetleri ile ilgili olması halinde, düzenlemeye esas işletme gideri ve yatırım harcamalarına temel teşkil eden ve sağlanma zorunda olan veriler arasında sayılmaktadır.

Kayıp-kaçağa ilişkin uygulama mezkûr mevzuat hükümlerinin yanı sıra Elektrik Piyasası Tarifeler Yönetmeliği ve ilgili tebliğlerinde, Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği, Elektrik Piyasası Şebeke Yönetmeliği, Organize Sanayi Bölgelerinin Elektrik Piyasası Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelik, Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliklerinde yer alan diğer hükümler de dikkate alınarak gerçekleştirilmektedir.

Soru 7:

Elektriğin TEDAŞ'a bir kilovatının maliyeti nedir? Vatandaşa kilovata kaçta satılmaktadır?

Cevap 7:

01/08/2013 itibarıyla 21 elektrik dağıtım bölgesinin büyük bir kısmının yapılan ihaleler sonrası devir işlemleri tamamlanmıştır. Buna göre artık dağıtım bölgeleri lisansı kapsamında özel şirket eliyle yürütüleceğinden Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi'nin elektrik enerjisinin birim fiyatları üzerinde bir rolü kalmamıştır. Elektrik piyasasında faaliyet gösteren lisans sahibi tüzel kişiler tarafından üretilen elektriğin birim fiyatı bağımsız bir kurum olan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından belirlenmektedir. Elektrik Dağıtım Şirketleri elektriği Türkiye Elektrik Ticaret Taahhüt Anonim Şirketi (TETAŞ) ve özel üretim şirketlerinden almaktadır.

Elektriğin Dağıtım şirketlerine ortalama maliyeti 2013 yılı 3. çeyrek verilerine göre kWh başına 17,96 kuruştur. Bu maliyet enerji maliyeti ve diğer satın alma maliyetini içermekte olup, brüt kar marjı tavanı, dağıtım, iletim, PSH bedeli, vergiler ve kayıp kaçak maliyetlerini içermemektedir. Çeşitli tarife gruplarına göre ilgili elektriğin tüketiciye maliyeti 17,51 kuruş ile 20,42 kuruş arasında değişmekte olup yine bu bedele enerji maliyeti ve diğer satın alma maliyeti dahil olup brüt kar marjı tavanı, dağıtım, iletim, PSH bedeli, vergiler ve kayıp kaçak maliyetleri dahil değildir.